



Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 10. juuni 2022
(OR. en)

10124/22

RECH 369
COMPET 489

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 10. juuni 2022

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 9517/1/22 REV 1

Teema: Euroopa missioonid

– Nõukogu järeldused (vastu võetud 10. juunil 2022)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused Euroopa missioonide kohta, mille nõukogu võttis vastu 10. juunil 2022 toimunud 3877. istungil.

NÕUKOGU JÄRELDUSED EUROOPA MISSIOONIDE KOHTA

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE

- määrust (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamisreeglid,¹ milles sätestatakse eelkõige Euroopa missioonide omadused ja määratakse kindlaks valdkonnad, kus missioone võiks luua;
- nõukogu otsust (EL) 2021/764, millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogramm,² milles muu hulgas määratletakse missiooninõukogude roll;
- oma 2020. aasta detsembri järeldusi³ uue Euroopa teadusruumi kohta, milles viidatakse suunatuse, mitmetasandilise valitsemise ja kodanike kaasamise põhimõttele, et maksimeerida teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavate investeeringute mõju;
- oma 2021. aasta septembri järeldusi „Teadusuuringute ja innovatsiooni alane üldine lähenemisviis – Euroopa strateegia rahvusvaheliseks koostööks muutuv maailmas“,⁴ milles rõhutatakse vajadust tugevdada olemasolevaid mitmepoolseid teadusuuringute- ja innovatsioonipartnerlusi ja liite;
- nõukogu soovitus (EL) 2021/2122, mis käsitleb Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni pakti,⁵ milles sätestatakse ELi ühismeetmete prioriteetsed valdkonnad, sealhulgas rohe- ja digipöörde probleemide ühine lahendamine ning ühiskonna osaluse suurendamine Euroopa teadusruumis;

¹ ELT L 170/1, 12.5.2021.

² ELT L 167/1, 12.5.2021.

³ 13567/20

⁴ 12301/21

⁵ ELT L 431, 2.12.2021.

- Euroopa Komisjoni 2019. aasta teatist Euroopa rohelise kokkuleppe kohta⁶ ja Euroopa Komisjoni 2021. aasta juuli teatist „Eesmärk 55“: ELi 2030. aasta kliimaeesmärgi saavutamine teel kliimaneutraalsuseni“⁷;
- Euroopa Komisjoni 2021. aasta septembri teatist Euroopa missioonide kohta,⁸ milles tehakse kindlaks viis Euroopa missiooni;
- 2015. aastal vastu võetud ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030, mida kasutatakse Euroopa missioonide kavandamise ja rakendamise allikana;

I. Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni juhtimine, et toetada avaliku sektori poliitikat, mis vastab paremini ühiskondlikele probleemidele

1. RÕHUTAB, et missioonipõhise lähenemisviisi põhijooned on järgmised:

- koostööl põhinev, riikidevaheline, kaasav, valdkondadevaheline ja valdkonnaülene lähenemisviis keerukate ühiskondlike probleemide lahendamiseks süsteemse ja koordineeritud lähenemisviisi väljatöötamise kaudu kogu väärtusahela ulatuses ELi, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil asjaomaste osalejate, avaliku poliitika, eraalgatuste ning rahastamisvahendite ja -programmide abil kindlaksmääratud aja jooksul ja mõõdetavate eesmärkidega;
- suunatuse element, mille eesmärk on teadus- ja innovatsioonitegevuse ning muude valdkondlike investeeringute strateegiline suunamine ja prioriseerimine Euroopa, riiklikul ja piirkondlikul tasandil osana teadusuuringute ja innovatsiooni ning muude asjakohaste poliitikavaldkondade strateegilisest koordineerimisest, et saavutada teaduse ja tehnoloogia kaudu ühiskonna ja poliitikakujundamise mõjutamine;
- avaliku sektori osalejate, erasektori ja kodanikuühiskonnaga riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ühise kavandamise, ühise rakendamise ja ühise järelevalve protsess;

⁶ COM(2019) 640 final.

⁷ COM(2021) 550 final.

⁸ COM(2021) 609 final.

2. TULETAB MEELDE, et teadusuuringud ja innovatsioon on Euroopa missioonide alus ning et nende eesmärkide saavutamiseks on vaja lühiajalisi, keskmise tähtajaga ja pikaajalisi meetmeid kõigis asjaomastes poliitikavaldkondades avaliku sektori osalejate, erasektori ja kodanikuühiskonna poolt ning piisavat rahastamist; KUTSUB eelkõige komisjoni ja liikmesriike ÜLES rakendama Euroopa missioonide raames sidusat avalikku poliitikat, mis põhineb tänapäevastel teaduslikel ja tehnoloogilistel arengutel, sealhulgas poliitikat, mis stimuleerib nõudlust, edendab teadmiste väärtustamist ja soodustab käitumise muutmist;
3. TULETAB MEELDE, et programmist „Euroopa horisont“ rahastatakse üksnes teadus- ja innovatsioonitegevust, samas kui muid tegevusi rahastatakse iga asjaomase programmi kaudu muude poliitikavaldkondade raames vastavalt asjaomaste programmide suhtes kohaldatavatele reeglitele; TULETAB MEELDE, et programmi „Euroopa horisont“ strateegiakava eesmärk on edendada koostoiimet programmi „Euroopa horisont“ ning muude asjakohaste liidu poliitikavaldkondade ja programmide vahel;
4. RÕHUTAB teadustaristute tähtsust Euroopa missioonide eesmärkide saavutamisel, eelkõige nende valdkonnaülese teadussuutlikkuse kaudu, sealhulgas sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonnas; RÕHUTAB nende võtmerolli kõrgtehnoloogia ja meetodite arendamisel ning nende seoseid hariduse ja erasektoriga; MÄRGIB Euroopa teadustaristu strateegiafoorumi tähtsust, et suunata selle taristu strateegilist arengut ja edendada selle panust Euroopa missioonide rakendamisse; TOONITAB, et tehnoloogiataristu võib samuti aidata kaasa Euroopa missioonide rakendamisele;
5. LEIAB, et Euroopa missioonidega hõlmatud ühiskondlikud probleemid on oma olemuselt ülemaailmsed; ERGUTAB komisjoni edendama rahvusvahelist koostööd, sealhulgas sünergia kaudu rahvusvaheliste missioonipõhiste algatustega, kui see aitab kaasa Euroopa missioonide eesmärkide saavutamisele, tagades samal ajal ELi peamiste põhimõtete ja -väärtuste austamise ning ELi huvide kaitse;

II. Euroopa missioonide tõhusa juhtimise tagamine

6. RÕHUTAB, et Euroopa missioonide edu jaoks on vaja tõhusat mitmetasandilise valitsemise mudelit, mis hõlmab asjaomaseid osalejaid, avaliku sektori poliitikat, eraalgatusi ning rahastamisvahendeid ja -programme; TUNNISTAB vajadust kohandada juhtimismudelit iga Euroopa missiooni puhul;
7. LEIAB, et tõhus juhtimine peaks põhinema horisontaalsel ja vertikaalsel lähenemisviisil, mis on kooskõlas vastavate kohustustega; MÄÄRATLEB horisontaalset juhtimist kui koordineerimist asjaomaste osalejate, avaliku sektori poliitika, eraalgatuste ning rahastamisvahendite ja -programmide vahel samal haldustasandil ning vertikaalset juhtimist kui koordineerimist asjaomaste osalejate, avaliku sektori poliitika, eraalgatuste ning rahastamisvahendite ja -programmide vahel mitmel tasandil: Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil;

A. Horisontaalne juhtimine

8. TULETAB MEELDE, et Euroopa missioonide edu põhineb tõhusal koostööl programmi „Euroopa horisont“, sealhulgas selle Euroopa partnerluste, ja muude asjakohaste liidu programmide vahel, et tagada sidus programmitöö ja kaasrahastamine; KUTSUB komisjoni ÜLES kehtestama ja seejärel rakendama vajalikud tingimused, et tagada kõigi asjaomaste ELi programmide täiendavad meetmed nii temaatilise programmitöö kui ka üksikprojektide tasandil; TUNNUSTAB komisjoni suuri jõupingutusi koordineerimisasutuste loomiseks oma eri osakondade vahel, et sellist sünergiat soodustada; RÕHUTAB, et Euroopa missioonide juhtimine komisjonis peaks kajastama Euroopa missioonide ümberkujundavat ja süsteemset olemust; KUTSUB komisjoni ÜLES esitama üksikasjaliku ülevaate võetavatest meetmetest ja nende vastavatest rahalistest vahenditest, mis tehakse kättesaadavaks muude asjakohaste liidu poliitikavaldkondade, programmide ja algatuste kaudu, et tagada iga ELi missiooni jaoks ühtne temaatiline programmitöö ja rakendamine; NÕUAB TUNGIVALT, et komisjon tagaks Euroopa missioonide toetuseks täiendavad märkimisväärsed investeeringud muudest asjakohastest liidu programmidest, mis on sama suured kui programmi „Euroopa horisont“ investeeringud;

9. KUTSUB liikmesriike ÜLES võtma oma riiklikus valdkondlikus programmitöös ja poliitikas ning detsentraliseeritult täidetava eelarvega ELi programmides arvesse Euroopa missioonide konkreetseid eesmärke; KUTSUB komisjoni ÜLES kehtestama vajalikud meetmed ja haldussuunised, et edendada koostööt detsentraliseeritult täidetava eelarvega ELi programmidega, eelkõige järgmistega: Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+), Ühtekuuluvusfond, Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond (EMFAF), õiglase ülemineku fond, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD), samuti taaste- ja vastupidavusrahastu ning ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) riiklikud strateegiakavad; TULETAB MEELDE aruka spetsialiseerumise strateegiate ning riiklike taaste- ja vastupidavuskavade tähtsust kasuliku programmitöö vahendina, mis aitab kaasa Euroopa missioonide eesmärkide saavutamisele;
10. KUTSUB komisjoni ÜLES uurima võimalust luua märgistussüsteem projektikonkursside jaoks, mis on algatatud muude liidu rahastamisprogrammide kui „Euroopa horisont“ raames, et muu hulgas hõlbustada missioonide portfelli loomist, suurendada seotud algatuste nähtavust ja koguda nende tulemusi, aidates seeläbi kaasa Euroopa missioonide eesmärkide saavutamisele;
11. MÄRGIB missiooninõukogude strateegilist rolli nõuannete sõnastamisel Euroopa missioonide ettevalmistamise ja elutsükli ajal; TEEB ETTEPANEKU, et komisjon võtaks seda nõuannet asjakohasel poliitilisel tasandil arvesse, arvestades Euroopa missioonide valdkonnaülest iseloomu; KUTSUB komisjoni ÜLES andma korrapäraselt aru strateegilisele koosseisule ja teavitama programmi „Euroopa horisont“ komitee asjakohaseid temaatilisi koosseise missiooninõukogude tehtud töö tulemustest; TULETAB MEELDE, kui olulised on eksperditeadmised kodanike kaasamisel missiooninõukogudes;

12. RÕHUTAB, et horisontaalse juhtimise alaseid jõupingutusi tuleks teha ka liikmesriikide tasandil; JULGUSTAB liikmesriike looma asjakohaseid juhtimisstruktuure, et võimaldada nende asjaomastel osalejatel, avaliku sektori poliitikal, eraalgatustel ning rahastamisvahenditel ja -programmidel aidata kaasa Euroopa missioonide eesmärkide saavutamisele; VÕTAB TEADMISEKS selliste missioonide elutsükli olemuse, mis hõlmab konkreetseid osalejaid, poliitikaid ja vahendeid, mis on olulised juhtimisprotsessi eri etappides; RÕHUTAB seetõttu, et puudub ühtne juhtimismudel ja et liikmesriikidel on vabadus kehtestada oma struktuuridele ja vajadustele vastav juhtimiskord; KUTSUB komisjoni ÜLES aktiivselt edendama ja hõlbustama heade tavade vahetamist liikmesriikide vahel seoses Euroopa missioonide asjakohaste juhtimismudelitega;

B. Vertikaalne juhtimine

13. TUNNISTAB, et tõhus koordineerimine Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul otsustustasandil on Euroopa missioonide õnnestumiseks väga oluline; KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES tagama, et need tasandid oleksid nõuetekohaselt kaasatud; TULETAB MEELDE, kui oluline on kaasata programmi „Euroopa horisont“ komitee strateegiline koosseis ja asjakohased temaatilised koosseisud, et võtta arvesse riiklikku konteksti ja võimalusi parandada kooskõla riiklikul tasandil toimuva teadus- ja innovatsioonitegevusega;
14. RÕHUTAB vajadust analüüsida ELi, riiklike, piirkondlike ja kohalike vahendite ja algatuste, eelkõige partnerluste ja valitsustevaheliste vahendite asjakohasust ja potentsiaali, et aidata kaasa Euroopa missioonide eesmärkide saavutamisele; KUTSUB komisjoni ÜLES tegema seda analüüsi tihedas koostöös muude sidusrühmadega; KUTSUB liikmesriike ÜLES määrama kindlaks riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud programmid või algatused, sealhulgas nende tulemused, mis võivad aidata kaasa Euroopa missioonide edule; KUTSUB komisjoni ÜLES looma koos liikmesriikidega paindliku metoodikat mida liikmesriigid ja piirkonnad saaksid kasutada selliste algatuste või mis tahes muude meetmete kindlaksmääramisel, mis võivad aidata kaasa Euroopa missioonide edule ja nende missioonide koordineerimisele Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil;

15. TUNNISTAB kohalike ja piirkondlike omavalitsuste erilist rolli Euroopa missioonide elluviimisel; RÕHUTAB, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on võtmeroll näidisalगतuste toetamisel, et katsetada lahendusi, sealhulgas teaduslikke ja tehnoloogilisi lahendusi koos lõppkasutajate ja kodanikega;
16. MÄRGIB, et Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) teadmus- ja innovatsioonikogukonnad on üleeuroopalised teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemid, mis ühendavad erinevaid osalejaid, ning et „Euroopa ülikoolide“ liidud saavad seda dünaamikat täiendada, eelkõige oma teadus- ja innovatsioonimõõtmel raames; KUTSUB seetõttu komisjoni ja liikmesriike ÜLES edendama kooskõla Euroopa missioonide eesmärkide saavutamise ning EIT ja selle teadmus- ja innovatsioonikogukondade tegevuse vahel ning edendama „Euroopa ülikoolide“ liitude tegevust nende teadusuuringute ja innovatsiooni mõõtmel raames;
17. VÕTAB TEADMISEKS Euroopa teadusruumi keskuse vahendi potentsiaali piirkondlike teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemide suutlikkuse suurendamisel, koostöö raamtingimuste loomisel ja nende omavahelisel ühendamisel Euroopa tasandil;

C. Missiooniportfelli haldamine

18. RÕHUTAB, kui oluline on missioonide eesmärkide saavutamisele kaasa aitavate Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil rahastatavate projektide ja meetmete sidus haldamine; TULETAB MEELDE, et Euroopa missioone tuleb ellu viia portfelli põhise lähenemisviisi kaudu, mis koosneb sidusast tegevuste rühmast; MÄRGIB, et missiooniportfell peaks kajastama kogu väärtusahelat, sealhulgas sotsiaal- ja humanitaarteadustega seotud aspekte; TULETAB seetõttu MEELDE alusuuringute tähtsust portfelli loomisel ning suure innovatsioonipotentsiaali ja kõrge riskitasemega projektide asjakohasust, näiteks liidu jaoks olulistest ja strateegilistest sektoritest, mida toetab Euroopa Innovatsiooninõukogu;

19. RÕHUTAB, kui oluline on missiooniportfelli haldamine, edendades vajalikkust programmitöös, rakendamises, portfelli koosseisu ja ümberorienteerimises kogu Euroopa missiooni elutsükli jooksul; KUTSUB komisjoni ÜLES teavitama korrapäraselt programmi „Euroopa horisont“ komitee strateegilist koosseisu missiooniportfelli haldamisel kasutatavatest meetoditest ja tehtud edusammudest;
20. TULETAB MEELDE, et missiooniportfell peaks hõlmama Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil rahastatavaid tegevusi; ERGUTAB komisjoni soodustama ja edendama heade tavade vahetamist liikmesriikide vahel missiooniportfelli haldamise kohta riiklikul ja ELi tasandil; TUNNISTAB tulevikusuundade strateegilise analüüsi tähtsust, et ennetada ja võtta arvesse teaduslikke, tehnoloogilisi ja sotsiaalpoliitilisi häireid Euroopa missioonide läbiviimisel;

III. Kodanike kaasamine

21. KINNITAB, et ühiskondlikke, keskkonnavalaseid ja majanduslikke probleeme on võimalik lahendada ainult poliitikakujundamise, teaduse ja ühiskonna vaheliste tugevamate suhete kaudu; MÄRGIB, et COVID-19 pandeemia ning mõned rohe- ja digipöördega seotud probleemid, nagu kliimamuutused või peamiste digitehnoloogiate arendamisega seotud probleemid, on näidanud, kui oluline on tugevdada teaduse ja ühiskonna suhteid; RÕHUTAB, kui oluline on suurendada ühiskonna usaldust teaduse vastu, edendada teadmistel põhinevat kriitilise mõtlemise oskust ning võidelda pseudoteaduste ja väärinfo leviku vastu; TUNNISTAB, et kodanike aktiivse rolli ja osaluse tugevdamine teadusuuringutes ja innovatsioonis on üks vahend selle saavutamiseks;
22. RÕHUTAB kodanike osalemist teaduses, kuna see edendab teadlikkust ja ühiskondlikke muutusi; see on veelgi olulisem Euroopa missioonide kontekstis, kuna nende lõppeesmärk on parandada kodanike elu; RÕHUTAB alaesindatud rühmade aktiivse kaasamise tähtsust;

23. TULETAB MEELDE, et Euroopa missioonide täielikuks eduks peaks kogu ELi hõlmav kodanike kaasamine toimuma alates konkreetsete Euroopa missioonide kindlaksmääramise esimestest etappidest ning kogu nende kavandamise, elluviimise ja järelevalve jooksul; KUTSUB komisjoni ÜLES koostama iga missiooni jaoks üldsuse kaasamise ja teavitamise kava ning hindama selliste kavade tõhusust Euroopa missioonide järelevalve, hindamise, läbivaatamise ja järelmeetmete protsessis; KUTSUB liikmesriike ÜLES edendama selliseid üldsuse kaasamise ja teavitamise kavasid riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning töötama vajaduse korral ja vabatahtlikkuse alusel välja üldsuse kaasamise ja teavitamise kohandatud kavad; KUTSUB komisjoni ÜLES aktiivselt hõlbustama heade tavade jagamist kodanike osalemise kohta Euroopa missioonidel;
24. TULETAB MEELDE, et kõrgharidus-, teadus- ja tehnoloogiaasutused on teaduse ja ühiskonna kokkupuutepunktis ning et neil on aktiivne roll demokraatlike väärtuste ja tavade tugevdamisel, üliõpilaste ettevalmistamisel kodanikuaktiivsuseks ja kodanikuosaluseks ning avaliku arutelu hoogustamisel teaduspõhise teabega; ERGUTAB komisjoni ja liikmesriike tegema koostööd kõrgharidus- ja teadusasutustega, tegutsedes vajaduse korral vahendajana Euroopa kodanike ja Euroopa missioonide vahel, et soodustada ühiskondlikke muutusi;

IV. Euroopa missioonide järelevalve, läbivaatamine ja hindamine

25. TULETAB MEELDE, et komisjon peab hindama esimesi Euroopa missioone ja vaatama Euroopa missioonide valdkonnad läbi hiljemalt 31. detsembriks 2023 ja enne mis tahes otsuse vastuvõtmist uute missioonide loomise või käimasolevate Euroopa missioonide jätkamise, lõpetamise või ümbersuunamise kohta; SOOVITAB, et olemasolevate missioonide valdkondades ei algatataks uusi missioone ega tehtaks ettepanekuid uute missioonide kohta enne, kui praegused missioonid on saanud positiivse hinnangu; KUTSUB komisjoni ÜLES, arvestades Euroopa missioonide valdkonnaülest mõõdet ja nende mõju riikide poliitika kooskõlastamisele väljaspool teadusuuringuid ja innovatsiooni, teavitama nõukogu mis tahes edasisest arengust seoses Euroopa missioonidega;

26. RÕHUTAB, et Euroopa missioonid peaksid saama kasu läbipaistvast, sooteadlikust ja töökindlast järelevalve- ja hindamissüsteemist, mis põhineb iga Euroopa missiooni eesmärkidel, et kajastada missiooni süsteemset ja dünaamilist mõõdet;
27. TOONITAB, et see järelevalve- ja hindamissüsteem peaks võimaldama ka korrapäraselt hinnata Euroopa missioonidele kaasa aitavate projektide ja tegevuste vahe-eesmärkide ja eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme, et tagada nende ajakavas püsimine ja seatud eesmärkide saavutamine;
28. KUTSUB komisjoni ÜLES töötama välja Euroopa missioonide järelevalve ja analüüsimise meetodid ja protsessid, mis põhinevad muu hulgas olemasolevatel eksperditeadmistel ning millel on konkreetsed kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed tulemuslikkuse põhinäitajad, mida on kohandatud missioonipõhise lähenemisviisi eripäraga, sealhulgas selle süsteemse olemusega, ning teavitama sellest nõukogu; RÕHUTAB uuenduslike meetodite, näiteks OECD parema elu indeksi või rohelise kokkuleppe seiretabeli raames välja töötatud meetodite kasutamise potentsiaali; TOONITAB, kui oluline on luua mehhanism Euroopa missioonide mõju hindamiseks;
29. PALUB komisjonil esitada nõukogule meetmed Euroopa missioonide raames välja töötatud teadmiste stimuleerimiseks ja parandamiseks, eesmärgiga tagada, et kõik Euroopa riigid saavad tulemustest kasu.
